

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

Vt VIII. beatitudines exercendæ sint. 55

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

LIBER I.

omnes exules ei adherentes attrahit, vt non per-
eant, sed vitam habeant æternam.

De sacra vnctione, & præparatione deuos- ta ad mortem.

Septimum sacramentum est vnctio extrema,
quæ dat omnibus in fine vitæ suæ cõstitutis.
Vngitur aut sacro oleo moriturus qsq; ad
oculos, ad aures, ad labia, ad nares, ad manus,
ad pedes & ad renes. Porro sacrum oleum istud
significat aquam illam & sanguinem, quæ de
sanctissimo corde domini nostri in cruce pendē-
tis ac mortui promanabant, ex quibus sanguis
tantæ virtutis extitit, quod cæcus ille miles, qui
latus domini lancea perforauit, per eum visum
recepit, & gratiam obtinuit: & ideo cum magna
deuotione in extremis constituti, sacramentum
istud suscipere debent, quatenus per hoc eis re-
mittatur, quicquid in alijs sacramentis neglexe-
runt. Et quando sacerdos membra eorum sacro
oleo inungit, cogitare debent, quod aqua gratiæ
& amoris sanguine, quem dñs in monte Cal-
uariæ ex sanctissimo ac amorosissimo corde suo
large effudit, mundantur: Deumque abintra al-
loqui debent, dicentes orationem illam, quam
in tertio huius Margaritæ Euangelicæ libro of-
fendes.

De octo beatitudinibus in spiritu exercen- dis. Cap. LV.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum
est regnum cœlorum. Verba oris tui sunt
hæc domine Deus meus. Rogo ergo te o g-
M terna

MARGARITAE EVANG.

æterna beatitudo, doce me, quid sit esse beatum. Beatum est (inquit dominus) ipsum proprium nomen meum, quod ego ab æterno habui, quodque daturus sum omnibus illis, qui hanc meam doctrinam corde retinent, & operibus adimplent, ac que inde vires anime sue exornant. Beati pauper spiritu. Beatitudo ista in spiritu scribenda est, quia cum sit imago Dei, unde anima viuit, habeatque Deum intra se, ideo conuertere se in Deum cum viribus suis debet, cum memoria videlicet in patrem, cum intellectu in filium, & cum voluntate in spiritum sanctum: hicque vires suas amittere, & omnem libertatem suam abnegare spiritus debet, cogitans hoc pacto: Si Deus in me est, quid ergo ipsum quaero extra me? Si creator meus, ac beatitudo mea intra me est, cur ipsam foris quaero? Si ergo in me es, o domine, dic mihi obsecro, quonam pacto in me sis. Ego quidem praesentiam tuam intra me non sentio. Deus: Noueris o anima sic me esse intra te, quomodo sol est in caelo. Et licet ipse non semper luceat, virtus eius nihilo minus integra sibi manet in caelo. Quod autem non semper lucet, inde fit, quia nimirum ab aeris intemperie praepeditur. Sic o anima nobilis, & inter me & te scias esse. Equidem per diuinitatem meam cum diuina virtute mea in te semper existo, sed tu hoc ipsum neque rite credis, neque recte intelligis. Quod enim per gratiam meam in te non operor, & quod tu me non sentis, quodque in te non ago, inde accidit, quod mihi tuis iniquitatibus obicem ponis, quodque me non rite cognoscis, neque diligis. Et ideo neque tu me frui, neque ego te vti perfecte possum.

¶ Ab

LIBER I.

Abnega proinde te metipsum o homo & facta te simpliciter in ipsum lumen fidei, credendo firmiter Deum esse intra te, & quod tu ipse nihil es, nihil scis, nihil potes, atque sic ores: O domine Deus meus, qui cœlum imple & terram, qui vita es animæ meæ, quia ego nihil charius habeo quam me ipsum, ideo me ipsum totum tibi do, teque rogo, vt primo suscipias propriam imaginem tuam, & deinde me, qui sum vas iniquitatis, & fac mecum iuxta potissimum beneplacitum tuum in tempore & æternitate, & trahe me totum in te adeo perfecte, vt a te nunquã valeam separari. O cœlestis pater, ex hoc iam rege cogitationes & desideria mea, quæ tibi vere do, & tua veraciter facio, oroque te, vt quod tuum est, custodire digneris. Tu nanque es æterna, increata & insuperabilis fortitudo: ita vt qui in manibus tuis sunt, nemo eos rapere valeat ex eis. O spiritus sancte Deus, dirige voluntatem & amorem meum. Tuamque sunt, & ideo non sinas perire quod tuum est: quia tu es æternus & increatus patris & filij amor. O filii Dei altissimi, dignare obsecro illuminare & instruere intellectum & rationem meam iuxta potissimum beneplacitum tuum. Ego enim intellectum meum & omnem libertatem meam, in qua me posuisti, animam quoque et corpus meum, & quicquid sum vel possum, tibi nunc reddo cum plena meipsum abnegatione, confitens humiliter me sine gratia tua nihil omnino posse. Et quia veraciter scio neminem tuæ potenti virtuti resistere valere, ideo rogo te Deus meus, vt mei potens ac memor esse velis, & trahe me in te, vniasque me tibi: tibi (inquam) qui

M ij es sum-

MARGARITAE EVANG.

es summum bonum illud, quo pleni sunt coeli et terra. Si ergo o domine Deus meus coelum & terram repleas maiestate gloriae tuae, etiam me replere digneris, qui sum vas luteum, faciasque tuum in me habitaculum, & me vere pauperem spiritu reddas: ita ut extra te neque velim, neque sciam, neque appetam, neque esse velim aliquid, sed ut te domine Deus meus sequar in tali paupertate, talique statu, in quo tibi est acceptissimum. ¶ Nunc igitur, o anima mea, fugias ex animo, quicquid huic sanctae paupertati contrarium est, & adimplere satagas quicquid ei proficuum esse cognoveris, ut esse merearis una ex eis, a quibus regnum caelorum vim patitur. Quod quidem regnum caelorum est ipsemet Deus, cui pauperes vim inferunt & violenter rapiunt, quia ipse veraciter eorum est: & ideo ipsi beati sunt eadem beatitudine, qua Deus ipse beatus est, eosque vocat proprio nomine suo. ¶ Dentque pauperes isti primo mori debent omnibus illis, qui in eis sensualiter vivunt. Secundo, semper novam quadam fame Deum insatiabiliter desiderare. Tertio, paupertatem sustinere, eamque nulli melius quam sibi ipsi favere. Quarto, separare seipsas ab omni creatura, in qua aliqua extra Deum delectationem habere possent. Quinto, multum humiles intus & exterius esse. Sexto, mentem semper in Deum elevatam habere. Septimo, sitibundam devotionem habere. Octavo, nihil appetere scire nisi Deum. Nono, extra seipsos nihil eorum, quae eis ad salutem necessaria sunt, extra seipsos quaerere, sed semet introrsum convertere, ubi Deus semper est praesens. Decimo, nulla spiritalia dona ad lectum deferre, id est, in nullis Dei donis requiescere, & nulla talia bona

LIBER I.

bona per patentem campum deportare, id est, in eis gloriari, neque sibiipsis ea tribuere, sed omnia bona soli Deo ascribere, & credere Deum esse in eis. Et ideo semper extra & intra seipsos in Deum fugere debent, eique offerre omnia, quae ad ipsum pertinent, et discere ab eo, quicquid eis necessarium existit, nec in aliquo alio, praeterquam in ipso solatium quaerere, eique aequali semper stabilitate & fidelitate adherere, siue consoletur, siue non, sicque cogitare. **Q**ui amantissime Deus, satis iustum est ut subtrahatur mihi diuina familiaritas tua, qui tibi toties tam infidelis extitisti. Ego vero in desolatione libenter constituiam solatium meum, ut diuina iustitia tua perficiatur: quae non nisi iuxta meorum exigentiam meritorum iudicare potest. Rogo autem te mi domine, conforta me in amore tuo (quia sine auxilio tuo nihil possum) & tunc pro tuo arbitrio eas & redeas, sicut hoc magnos dominos decet.

Secunda beatitudo in concupiscibili scribenda.

Beatitudo mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Haec beatitudo in vi concupiscibili scripta esse debet. Vbi nanque cor mundum extiterit, ibi Deus in anima videtur. Siquidem anima in corde est, cuncta corporis membra viuificans, habetque in se vires multas variasque inclinationes, quas omnes esse mundas oportet, ita ut cum voluptate siue delectatione nulli inhæreant creaturae, & cum desiderio nihil nisi Dei gloriam quaerant. Ideo quisque vires animae suae cum quinque sensibus cunctisque membris

M iij suis

MARGARITAE EVANG.

suis semper in Deo seruare, eaq; omnia in lumē
 fidei proficere debet, credens Deum esse intra se
 & iuxta se, libenter eum adiuuare volentem (si
 hoc petierit) qui dabit ei coronam aureā, quam
 nemo alius habebit, & canticum nouum canta-
 bit, quod nemo alius cantabit, & agnum seque-
 tur, quocunque ierit. ¶ Rogo itaque te Deus
 meus, doce me, quis sit agnus iste, & qui sunt,
 qui sequuntur eum: & quonam vadit agnus iste.
 Agnus est (inquit dominus) mea nobilis, inno-
 cens, pura & incontaminata humanitas, vni-
 ta summæ ac venerandæ diuinitati meæ: qui a-
 gnus seipsum semper recreat, & pascitur in sum-
 mæ meæ diuinitatis monte, eumq; sequuntur om-
 nes qui sua calci amēta deposuerunt, & laue-
 runt pedes suos. Hi sunt qui seipsos non solum
 ab immundis actibus, sed etiam ab omnibus
 malis cogitationibus, affectionibusq; custodie-
 runt: & sic calci amēta sua exuerunt, id est, cuncta
 a se mala desideria reiecerunt, & cum desiderio
 Christum in castitate sequuntur: quatenus altissi-
 mo suæ diuinitatis monti propinquare, suaq; de-
 itate perfrui valeant. Etiam pedes suos lauerunt,
 id est, quando seipsos ad mala desideria propen-
 sos inuenerunt, euntes lauabant se in amara pas-
 sione & precioso sanguine agni, & cuncta ibi
 mala desideria sua perdiderunt. Et ideo digni
 sunt agnum sequi, & sua vna cum ipso diui-
 nitate perfrui. Insuper & canticum nouum can-
 tabunt, quod nemo alius cantare poterit, id est,
 diuino lumine præ omnibus clarissime trans-
 radiabuntur, per quod lucidissime cognoscent
 Deū in ipsis existere: & ideo Deū semper magni-
 fice laudabunt cum cognitione pariter & amo-
 re in

LIBER I.

re in quieta ac manifesta fruitione, vniti ipsi sine medio, in illo nūc sempiterno. Et hoc est canticum, quod cantabunt. Coronā etiā auream habebunt, quā nemo alius habere potest: quæ est quidam splendor siue claritas, quæ eorum capita circūdabit, quā ipsi a summa deitate præ alijs sanctis sunt accepturi. Hoc igitur modo beati sunt mundicordes, eosque sponus ille inuisibilis amabit, Deus videlicet omnipotēs, qui est sponus mundarum animarū: qui licet in seipso est inuisibilis & incomprehensibilis, delectatur tamen in anima munda: cuius etiam fructibus, id est, mūdis, deuotis flammigerisque desiderijs pascitur.

Tertia beatitudo in vi rationali.

BEati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Hac beatitudine vis rationalis exornari debet. Et quia Deus est pacificum, quietum, tranquillum & incommutabile bonum, quod nunquam ad indignationem moueri, cuius pax nunquam turbari potest, qui semper æque tranquillus existit, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, id est, lumen diuinæ gratiæ suæ ita paratus est diffundere super malos, sicut super bonos, si modo conuerti uoluerint, & pluit super iustos & iniustos, id est, æque corporis necessaria ministrat suis inimicis, sicut amicis: ideoque filij Dei perfecti esse debent, sicut & pater eorum cœlestis perfectus est, & libenter aliquid pati supra æquitatē & rationē, quando etiā non meruerūt: nec luctari debet ratio eorū pro excutienda a se aduersitate huiusmodi, sed humiliter ac resignato animo semetipsam spōte tradere captiuā, dicereque cū Iesu, quod ipse

M. iij. dice-

MARGARITAE EVANG.

diebat inimicis suis: Si me quæritis, accipite me et exosculari tam amorese tribulationem illam, sicut ipse osculabatur proditorē suum, sicque cogitabit: O amantissime pater domine Deus meus, si vis, vt veniat super me tribulatio ista, fiat pro desiderio tuo acceptissima voluntas tua. Tantummodo conforta me in ea, & adiuua me, vt eam pro amore tui tam libenter sustineam, sicut tu propter me passus es.

Quarta beatitudo in vi irascibili.

Beatī mites, quoniam ipsi possidebūt terrā. Primo quidem mites possidebunt terrā viuentium, id est, dñm nostrū Iesum Christū cum omnibus opulētissimis meritis ipsius, q̄ nobis ipse daturus est: qui etiā habitare vult in nobis, si mites fuerimus, seq̄ iarra nos abscondere, nosq̄ tueri ab omni noxia tētatione, & vim nostram irascibilem in mititatem mutare. Secundo possidebunt propriam terram. i. carnem suam et sanguinem. Quantum enim in mititate proficiunt, tantū etiam in puritate crescunt. Tertio possidebunt terram proximorū suorū. In eo nanq̄ humiles sunt atq̄ mites, omnes sibi homines attrahunt. Rogare proinde sapius hoc pacto debemus: O mansuetissime agne Dei, immuta superbam ac tumidam vim meam irascibilem in mititatem, & sic me in tuo conforta amore, vt nunquam bene agere cessem.

Quinta beatitudo in amore animæ.

Beatī qui esuriunt & sitiūt iustitiam, quoniam ipsi saturabunt. Hæc beatitudo in amore scribi debet, quatenus videlicet amor in anima iugiter esuriat ac sitiāt ad fontem viuū

LIBER I.

uium & ad riuos aquæ uiuæ, nec vnquam ces-
set ab oratiōe, donec inde bibere mereatur. Quo
facto, nullam deinceps rerum labentium aut va-
nariū sitim patietur, sed multo magis esuriet ac si-
tiet iustitiam, id est, amorem Dei, in quo quanto
amplius profecerimus, tanto etiam in vnione
Dei crescemus: & quantum Deo vnimur, tātum
etiam ipsum in ipso & per ipsum cognoscemus.
Quanto vero lucidius ipsum cognouerimus, tan-
to amplius diligemus. Et quantam ipsum cum
ipso & propter ipsum dilexerimus, tantum eti-
am ipso fruemur, & ipse nobis in gaudijs semp-
ternis. Et tunc perpetue esuriemus ac sitiemus iu-
stitiam, id est, ipsum Deum. Quantumcunque e-
nim de ipso manducamus siue bibimus, satiari
omnino non valemus: & hoc modo nos cunctis
gulosiores sumus. Quantumcunque enim mandu-
camus, nūquam satiamur altissimo amore isto,
qui nunquam infringetur.

Sexta beatitudo in manibus animæ.

BEati misericordes, quoniam ipsi misericor-
diam consequentur. Ista beatitudo in ma-
nibus animæ signanda est. Quisquis enim
siue a Deo, siue ab hominibus misericordiam
consequi sperat vel desiderat, ille misericordi-
am impendere debet & sibi & proximo suo, &
ipsi quoque domino Deo suo. Primo itaque mise-
ricordiam impendet Iesu Christo, præcipuo ani-
mæ suæ amatori, qui semper stat ad ostium cor-
dis, id est, ad desiderium animæ, pulsaturque, dicens:
Aperi mihi soror mea, & memento quæso quod
frater tuus effectus sum per humanæ naturæ tuæ
assumptionē, desiderans paternam hæreditatem

M v meam

MARGARITAE EVANG.

meam tecū diuidere. Aperi mihi sponsa mea desideria cordis tui, meq; in eis requiescere permittite, qui sum spōsus tuus, velisq; meminisse quam charum precium, corpus videlicet, animam atq; sanguinem meum pro te dederim. Miserere itaque mei, & tuā ipsius operare salutem, ne me inaniter effudisse contingat sanguinem meū. Aperi mihi formosa sponsa mea, & agnosce me esse creatorē tuum, qui te tam pulchram ad meā ipsius imaginē feci. Reuertere igitur in originē tuam, vñ tam pulchra emanasti. Desidero em̄ de nouo recipere te, saltem ostende mihi faciē tuam .i. intentionem tuā, meq; pro auxilio iugiter implora, vt sic te iuuandi habeam occasionē, Ecce sto post parietē, & pulso. Manifestare me ipsum non valeo, eoq; alienos amatores admisisse te cerno. Ecce enim memoria tua dispersa est, intellectus obscuratus, voluntas recurua, desideria infirma, & amor perq̄ modicus. Miserere obsecro tui, Declina a malo, & fac bonum. Da, & dabitur tibi. Dimitte, & dimittetur tibi.

Septima beatitudo in pudore.

Beatī qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Hęc beatitudo in pudore animæ scribenda est, ita vt nullatenus quis erubescat Deo seruire, & subtrahere sibi oēs sensuum oblectationes, vt q̄tidie niti mori sibi ipsi, propriā naturam, & ab omni se creatura elongare. Et si ob hoc forte despectus fuerit, erubescere non debet, nec ab huiusmodi studio cessare, quinetiam si omnia a se meliori modo facta alij in peius, imo pessime interpretentur, hoc humiliter & cum animi verecundia sufferre debet, & lugere cæcitatem atq; transgressiones proximorum suorum.

LIBER I.

orum, & damnum quod sibiipsis sua malitia inferunt.

Octava beatitudo in gaudio.

Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnū cœlorum. Beati estis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint propter me, ait dominus: Gaudete & exultate, quoniā merces vestra copiosa est in cœlis: imo tam multiplex, q̄ sæpe propter virtutes oppressi siue despecti fueritis. Notandum, q̄ Deus est fundus vel origo oīm virtutum. Qñ ergo virtutes sequendo, persecutionē propter ipsas patimur, tūc ipsæ virtutes nobis pro præmio dantur. Hæc beatitudo gaudiū animæ exornat: q̄d sane merito gaudere potest, quoties pro Deo quis aliquid pari habet. Tunc enim beatus est, & beatitudo eius magna & multiplex existit.

Qualiter septem artes liberales exerceri debeant circa septem verba Christi, quæ in cruce loquebatur. Cap. LVI.

Prima artium liberalium Grammatica dicitur, q̄ est ars recte loquendi: quam artem nos Christus edocuit, qñ dicebat: Pater mitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. Et nos ergo sic bene loquendo, & bene faciendo, & inimicis nostris ex fundo cordis, verbis et operibus ignoscendo, ita vt in nullo charitas minuatur, et amicos & inimicos amorose affari debemus. Christus namq̄ ait: Estote perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est. Non quidem in potentia, quā Lucifer rapere dum volebat, corruit. Neq̄